

**VRYSTAAT LANDBOU SE JONGBOER KOMITEE
BIED DIE JONGBOER VAN DIE JAAR
KOMPETISIE 2014 AAN**

*"Om jongboere deur georganiseerde landbou te bemagtig en 'n
platform te stel vir volhoubare groei!"*

Vereistes:

- Die kandidaat moet 35 jaar of jonger wees op die dag waarop die inskrywings vir die kompetisie sluit nl **31 Januarie 2014.**
- Aangesien die bestuursfilosofie van die boer en die tegniese vaardigheid waarmee dit uitgevoer word die vernaamste beoordelingskriteria is, is die kandidaat se vertakkingsamestelling en omvang (grootte) nie belangrik nie, m.a.w. 'n vee-/wildboer, saai-/vrugte-/wingerdboer of gemengde boer staan dieselfde kans om as wenner aangewys te word.
- Die kandidaat kan op sy/haar eie boer of in vennootskap met andere. In laasgenoemde geval moet die kandidaat egter spesifieke toegedeelde verantwoordelikhede hanteer waarop hy/sy geëvalueer kan word. Laasgenoemde moet egter die toepassing van die bestuursfunksies (beplanning, implementering en beheer) in al die velde (produksie, bemarking, finansiering en personeelbestuur) insluit, al sou die kandidaat slegs sekere vertakkings op die plaas behartig. 'n Kandidaat mag slegs as 'n individu vir die kompetisie inskryf (bv. broers mag nie as 'n span inskryf nie, maar kan teen mekaar meeding deur as individue deel te neem).
- Die kandidaat moet op die sluitingsdatum vir minstens een jaar lank reeds 'n opbetaalde lid van sy/haar provinsiale landbou-unie (Agri-SA) wees.
- Nasionale weners mag nie weer deelneem nie.
- Die beslissing van die beoordelaars is finaal en geen redes/kommentaar sal aan kandidate verskaf word nie.

Beoordelingskriteria:

Die belangrikste maatstawwe vir beoordeling hou verband met die bestuursfilosofie van die boer sowel as die tegniese vaardigheid waarmee daardie filosofie in die praktyk toegepas word. Kortliks beteken dit dat die volgende aspekte van belang is: 1) **wat** die boer doen; 2) **waarom** hy dit doen; en 3) watter **alternatiewe** beskikbaar is. Alhoewel die vertakkingsamestelling en omvang (grootte) van die kandidaat se boerdery-aktiwiteite in ag geneem word, is die mate waarin die boer se bestuursfilosofie op **uitnemende wyse** in die praktyk uitgevoer/toegepas word eerder bepalend. 'n Kandidaat met 'n enkele vertakking wat besonder goed presteer, staan dus ook 'n baie goeie kans om die kompetisie te wen. Die kandidaat kan op sy/haar eie boer of in vennootskap met andere. In laasgenoemde geval (bv. wanneer die kandidaat saam met sy/haar pa boer) moet die kandidaat egter spesifieke toegedeelde verantwoordelikhede behartig op grond waarvan hy/sy geëvalueer kan word. Laasgenoemde moet die toepassing van die bestuursfunksies (beplanning, implementering en beheer) op al die velde (produksie, bemarking, finansiering en personeelbestuur) insluit, ook in gevalle waar die kandidaat slegs sekere vertakkings op die plaas behartig. 'n Persoon wat byvoorbeeld slegs die personeel- of bemarkingsfunksie op die plaas hanteer, sal dus nie kwalifiseer om aan die kompetisie deel te neem nie. Wanneer die pa (van die kandidaat) byvoorbeeld die skaapvertakking hanteer en die kandidaat die beste en besproeiingsaartappels, sou hy/sy wel kwalifiseer vir deelname. In hierdie geval sal die kandidaat dan slegs op grond van hierdie twee vertakkings geëvalueer word en die skape sal heeltemal buite rekening gelaat word. Die paneel van provinsiale en nasionale beoordelaars word saamgestel uit onbevooroordeelde kundiges op bepaalde toepaslike gebiede. Hulle sal gesamentlik 'n objektiewe, wetenskaplike metode gebruik om die weners aan die hand van voorafbepaalde internasionale bestuurskriteria aan te wys. Die beoordelingsproses geskied met verwysing na die volgende hoofafdelings, naamlik:

- Toekomsbeeld van die kandidaat;
- Begroting, rekords, finansiering, beleggingsfilosofie en liasseerstelsel (insluitend die insig van die kandidaat daarin);
- Produksie: vee (tegniese aspekte, bv. telingstelsel, voeding, siektebeheer, weidingstelsel, vervloei, ens.) en/of gewasse/boorde (tegniese vaardigheid en filosofie t.o.v. kultivars gebruik, plantspasiëring, bemesting, onkruidbeheer, entomologie, plantpatologie, bewerkingspraktyke, ens.);
- Bemarkingsfilosofie en -praktyke (insluitend verwerking (indien van toepassing), kontrakte, risikoverskansing, ens.);
- Onderhoudsbeleid en -praktyke;
- Personeelpraktyke, regsfilosofie en behuising;
- Betrokkenheid by georganiseerde landbou en die gemeenskap;
- Professionele profiel van die kandidaat. Die "professionele profiel" word saamgestel met inagneming van die volgende faktore/onderafdelings:
 - Veranderinge wat deur die kandidaat self teweeggebring is;
 - In welke mate die beoordelaars se vrae beantwoord word en die insig van die kandidaat;
 - Hoe die kandidaat die besoek gestruktureer het.
 - Navorsing en proewe wat gedoen word en die blootstelling van die kandidaat op nasionale en/of internasionale vlak;
 - Uitleg (doeltreffendheid) en voorkoms van werf en plaas;
 - Houding en aksies met betrekking tot grondhervorming en swart ekonomiese bemagtiging;
 - Omgewingsvriendelike praktyke wat 'n impak het op die langtermynoorlewing van die boerdery die bogenoemde kategorieë en onderafdelings dra verskillende gewigte. Punte word per afdeling toegeken, en dit word uiteindelik opgetel om die wenner te bepaal.

- Die bogenoemde kategorieë en onderafdelings dra verskillende gewigte. Punte word per afdeling toegeken, en dit word uiteindelik opgetel om die wenner te bepaal. Aangesien elke kategorie bespreek en 'n punt gesamentlik deur middel van konsensus toegeken word, is dit onmoontlik vir 'n individuele beoordelaar om die uitslag van die kompetisie te manipuleer.
- Ter opsomming kan genoem word dat daar wel kennis geneem word van faktore soos blinknuwe trekkers, erfopvolging (die bates en insette van ouers, indien van toepassing), die grootte van die plaas, die rol wat ouers of vennote tans speel, asook ander verwante situasies. Dit speel egter *geensins* 'n betekenisvolle rol in die beoordeling van die kandidaat se **bestuursfilosofie** nie. Moet uself dus nie onderskat nie – laat reg geskied aan u bestuursbekwaamheid deur in te skryf en erkenning te ontvang terwyl u boonop 'n kans staan om 'n fantastiese prys te wen! Onthou, u word aanvanklik slegs op die inligting in hierdie vraelys beoordeel – wees dus deeglik en u mag maar spog! Sterkte! (Prof Carlu van der Westhuizen, Tegnieuse adviseur en Sameroeper van die nasionale beoordelaars. Tel. 083 445 2662 / 051 507 3788).

Prosedure:

- Die kandidaat moet **Afdeling A** van die inskrywingsvorm self per hand voltooi en aan sy/haar provinsiale landbou-unie pos (of persoonlik daar afgee). Die kandidaat moet 'n persoon as verwysing/referent identifiseer wat nie 'n familielid is nie en wat kan getuig oor die kandidaat se boerdery asook sy/haar betrokkenheid by die gemeenskap. Hierdie referent moet verkieslik die voorsitter van die boerevereniging wees, maar kan ook 'n lid van die distriksboere-unie of provinsiale landbou-unie wees. **Afdeling B** moet onafhanklik deur die referent voltooi en aan die provinsiale landbou-unie gepos/gefaks/gestuur word sonder om die kandidaat oor die inhoud van die verslag in te lig.
- Afhangende van die aantal inskrywings, moet kandidate tydens die aanvanklike (eerste rondte) evaluering 'n voorlegging van 10 minute oor hul boerdery-aktiwiteite aan die provinsiale paneel van beoordelaars maak. (Die provinsiale landbou-unie sal met die kandidate skakel om die datum/tyd en plek hiervan te bepaal). Daar sal ook van die kandidate verwag word om op versoek sekere aspekte van Afdeling A in meer detail toe te lig. Na afloop van hierdie sessie word die finaliste aangewys.
- Kandidate wat as finaliste aangewys word, moet bereid wees om die beoordelaars op hul plaas te ontvang en verskeie aspekte van hul boerderyeenhede prakties/fisies uit te wys. Finaliste sal persoonlik deur die provinsiale landbou-unie gekontak word ten einde die datum van die besoek vas te stel.
- Die ekonome/finansiële spesialiste (as deel van die span beoordelaars) moet tydens die ter plaatse besoek vertroulike insae verkry in die finansiële sake van die boerdery. Finaliste moet sorg dra dat die afgelope drie jaar se geouditeerde finansiële state van die boerdery tydens hierdie besoek beskikbaar is.
- Provinsiale wenners sal ook deur die nasionale beoordelingspan ter plaatse besoek word. Die sameroeper van die paneel nasionale beoordelaars (Prof. Carlu van der Westhuizen) sal direk met nasionale finaliste skakel ten einde die datum vir hierdie besoeke te vas te stel. (Verwagte datum vir nasionale beoordeling is in September/Oktobers 2014).
- Inskrywingsvorme word as sensitief/vertroulik beskou en alle persoonlike dokumentasie sal na afloop van die aanwysing van die wenner deur die organiseerders vernietig word.

AFDELING A

1. Biografiese inligting:

1.1 Van:

1.2 Noemnaam:

1.3 Voorname:

.....

1.4 Geboortedatum: / / 19.....

Ouderdom: jaar maande

1.5 Huwelikstatus:

1.6 Gade se naam:

1.7 Aantal kinders:

1.8 Plaasnaam:

1.9 Distrik:

1.10 Posadres:

..... (Poskode)

E-pos.....

1.11 Telefoonnommers: (Telkom)(Sel).....

1.12 Verskaf padaanwysings na u plaas:

.....

.....

.....

1.13 Boerevereniging:

1.14 Provinsiale landbou-unie:

1.15 Akademiese/tegniese kwalifikasies:

.....

.....

1.16 Hoe lank boer u reeds? jaar

1.17 Hoe lank boer u reeds op hierdie eenheid? jaar

1.18 Hoe het u die grond bekom? (huur, koop, erf, vennootskap, ens.)

.....

1.19 Wat is u handelings-/besluitnemingsbevoegdheid op die plaas / Wie boer saam met u?

.....

1.20 Indien u nie alleen boer nie, wat is u aandeelhouding?

.....

1.21 Wat was die vernaamste veranderinge wat u persoonlik in die boerdery gedurende die afgelope 5 jaar teweeggebring het?

.....
.....
.....
.....
.....

1.22 Met watter vertakkings boer u, wat is elkeen se persentuele bydra in terme van omset, en wat is die grootte/omvang daarvan in terme van hektare, grootvee-eenhede of kleinvee-eenhede?

Vertakking	% bydrae tot boerderyomset	Omvang (ha of GVE)

2. Toekomsbeeld

2.1 Wat is u toekomsvisie vir u boerdery?

.....
.....
.....
.....

2.2 Wat is u prioriteite vir die komende seisoen?

.....
.....

.....
.....

2.3 Watter rol speel die jongboer in die ekonomie van Suid-Afrika?

.....
.....
.....

2.4 In welke mate maak u voorsiening vir grondhervorming / SEB in u boerderybesigheid?

.....
.....
.....

3. Finansiële inligting (Begroting & rekords)

3.1 Beskryf die metode van rekordhouding wat u toepas:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.2 Watter tendens het u boerderyomset die afgelope drie jaar getoon?

.....
.....

3.3 Watter tendens het u reële boerderywins die afgelope 3 jaar getoon?

.....
.....

3.4 Beskryf hoe u finansiële kontrole/monitering oor u boerdery uitoefen:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

3.5 Watter rol speel vreemde kapitaal in u boerdery?

.....

.....

3.6 Wat was u boerdery se skuldslasverhouding (totale bates vs. totale laste) die afgelope 3 jaar?

2011	2012	2013
: 1	: 1	: 1

4. Produksiebestuur

4.1 Van watter inligtingsdienste/-bronne maak u gebruik en waarom?

.....

.....

.....

.....

4.2 Watter hulpbronnabewaringspraktyke pas u toe?

.....

.....

.....

.....

4.3 Op watter wyse maak u seker dat die potensiaal van u plaas optimaal benut word?

.....

.....

.....

.....

.....

4.4 Noem vyf faktore (in volgorde van belangrikheid) wat u in ag neem wanneer u produksiebesluite neem.

- 1)
- 2)
- 3)

4)

5)

5. **Bemaking**

5.1 Beskryf u bemakingsbeleid.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.2 Watter markaanwysers gebruik u?

.....
.....
.....
.....

6. **Risikobestuur**

6.1 Wat is die vernaamste risiko's met betrekking tot u boerdery-aktiwiteite en hoe maak u daarvoor voorsiening?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6.2 Watter navorsing word op u plaas gedoen?

.....
.....
.....

7. Onderhoud

Wat is u beleid t.o.v. die vervanging van voertuie, implemente en toerusting op u plaas?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Organisasie en beheer van arbeid/personeel

Beskryf u arbeidsbeleid en -praktyke (personeelbestuurstyl) op u plaas.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Georganiseerde landbou en gemeenskapsbetrokkenheid

9.1 In watter mate is u by georganiseerde landbou betrokke?

.....

.....

.....

9.2 In watter mate is u by gemeenskapsdiens en –aktiwiteite betrokke?

.....

.....

.....

AFDELING B

NB. Hierdie afdeling moet deur die verwysing/referent voltooi word en direk aan die landbou-unie besorg word. Dit is vir ons baie belangrik dat u hierdie dokument baie eerlik/akkuraat voltooi – die kandidaat mag nie insae hê in u kommentaar nie. Besorg/pos/faks dit (Afdeling B) asb. direk aan die provinsiale landbou-unie (Afdeling A word deur die kandidaat self ingestuur).

Naam van kandidaat:

Naam van kandidaat se plaas::

Referent se besonderhede:

Naam van **referent**:

Referent se adres:

Telefoonnommers:(Telkom)(Sel)

Amp:

Verbintenis met kandidaat (indien enige):

B1. Wat is u algemene indruk van die boerdery?

.....
.....
.....
.....
.....

B2. In watter mate is die kandidaat by georganiseerde landbou betrokke?

.....
.....
.....
.....

B3. In watter mate is die kandidaat by besluitnemingsprosesse op die plaas betrokke?

.....
.....
.....
.....

B4. In welke mate is die kandidaat by plaasveiligheid betrokke?

.....
.....

.....
.....

B5. In welke mate word die kandidaat tans as 'n jong leierboer in die omgewing gesien? Wat dink u gaan die situasie oor 5 jaar wees?

.....
.....
.....
.....

B6. Enige ander opmerkings oor die kandidaat?

.....
.....
.....